

REKABET KURULU KARARI

Dosya No : D3/1/Ö.G.-99/1
Karar No : 99-24/209-122
Karar Tarihi : 20.05.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

II. Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU,
Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- TARAFLAR

- Başvuruda Bulunan

Gazcı Gıda İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
Manifaturacılar Çarşısı, 4. Blok, No:4219, Unkapanı/İSTANBUL

- Muhatap

Marsa KJS Sabancı Gıda San. ve Tic. A.Ş.

Döşeme Mah., No:4, ADANA

Paksoy Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Karataş Yolu Üzeri, No:184, ADANA

Unilever Tüketim Ürünleri Satış, Pazarlama ve Ticaret A.Ş.

İçerenköy, M.Değirmenyolu, C. Huzurhoca Sk., No:84/10, Kadıköy/İSTANBUL

Henkel Turyağ Türkiye Yağ ve Mamulleri A.Ş.

Karaman Çif.Yol, Kar Plz., D Blok, İçerenköy, Kadıköy/İSTANBUL

C- DOSYA KONUSU: Marsa A.Ş., Paksoy A.Ş., Unilever A.Ş. ve Turyağ-Henkel A.Ş.'nin birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.

D- OLAYLAR: Rekabet Kurumu kayıtlarına 10.12.1998 tarih, 3912 sayı ile intikal etmiş olan Gazcı Gıda İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi (Gazcı Gıda) imzalı başvuruda, Marsa KJS Sabancı Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Marsa), Paksoy Ticaret ve Sanayi A.Ş. (Paksoy), Unilever Tüketim Ürünleri Satış, Pazarlama ve Ticaret A.Ş. (Unilever) ve Henkel Turyağ Türkiye Yağ ve Mamulleri A.Ş. (Henkel Turyağ)'nin birlikte fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı yasayı ihlal ettikleri iddia edilmektedir.

Söz konusu başvuru üzerine hazırlanan 09.02.1999 tarih, D3/1/Ö.G.-99/1 sayılı İlk İnceleme Raporu, 18.02.1999 tarih, 99-8 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1'inci maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Raportörler Şahin YAVUZ, Pelin UYANIK ve Ali İhsan ÇAĞLAYAN tarafından yapılan inceleme sonucu düzenlenen 12.05.1999 tarih, D3/2/Ş.YA.-99/3 sayılı Önaraştırma Raporu'na ilişkin 17.05.1999 tarih, REK.0.07.00.00/28 sayılı Başkanlık

önergesi, 99-24 sayılı Kurul toplantı gündeminin 2'nci sırasında ele alınarak 99-24/209-122 sayılı Karar verilmiştir.

E- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Şikayete konu olan kakaolu bar ve kaplamalarda kullanılan palm çekirdeği kökenli endüstriyel yağ ürünlerinde gözlenen fiyat hareketlerinin, söz konusu teşebbüsler arasında bir uyumlu eylemin varlığına kanıt oluşturmaması ve pazarın yapısı dikkate alındığında, adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41 inci maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı.

F- İLGİLİ PAZAR

a) *Ürün Pazarı:* Palm çekirdeği yağının spesifik kullanım alanlarının varlığı ve özellikle uygun fiyatı nedeniyle başka bir yağ ile ikame edilebilmesi oldukça güç bulunmaktadır. Palm çekirdeği yağı fiziksel özellikleri ve kullanım alanlarının farklı olması nedeniyle palm yağından da ayrılmakta olup, ilgili ürün pazarı, kakaolu bar ve kaplamada kullanılan ve palm çekirdeği yağı kökenli endüstriyel yağlar olarak kabul edilmiştir.

b) *Coğrafi Pazar:* Çikolata ve bisküvi sektöründe önemli bir girdi olan palm çekirdeği yağını hidrojenize ederek iç piyasaya süren teşebbüslerin İstanbul ve Adana'da faaliyet göstermesinin yanı sıra çikolata ve bisküvi fabrikalarının çoğunluğunun İstanbul'da olmakla birlikte Karaman ve Gaziantep gibi şehirlerde de kurulu olması dikkate alındığında Türkiye coğrafi pazar olarak kabul edilmiştir.

G- DEĞERLENDİRME

İlgili pazarda yoğunlaşma oranları yüksek olmakla birlikte, pazarın rakamsal olarak küçük olması ve uluslararası rekabete açık olması özellikleri göz önüne alındığında ilgili pazarın oldukça rekabetçi bir pazar olduğu görülmektedir. Bunun yanında şikayete konu olan ürünlerin maliyetinin büyük bir kısmını oluşturan hammaddenin tamamı ithal edilmekte ve ithalatında herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Kakaolu bar ve kaplamalarda kullanılan ürünlerin tamamen eşdeğer olmaması ve bu nedenle her ürünün satış-pazarlama politikasının kendi içinde belirleniyor olması durumları da fiyat tespit yoluyla rekabetin kısıtlanmasını ihtimalini zayıflatmaktadır.

Öte yandan, inceleme konusu ürünlerden eşdeğer sayılabilecek olanların gerek satış fiyatlarının gerekse fiyatlarındaki artışların aylar itibariyle paralellik taşımadığı ve farklı olduğu belirlenmiştir. Kimi aylarda, bazı teşebbüslerin fiyat artışına, diğerleri fiyat indirimi olarak karşılık vermişlerdir. Ayrıca oransal ve/veya zamanlama yönüyle fiyat artışlarının ya da indirimlerinin, asimetric olarak da paralel olmadığı gözlenmektedir. Bu verilerden hareketle, incelenen yıllarda fiyat tespiti yoluyla rekabetin sınırlandırıldığı yönünde bir tespit yapmak mümkün görünmemektedir.

İlgili pazarın tamamına yakınına oluşturan Besler Gıda ve Kimya San. Tic. A.Ş ile şikayete konu olan Unilever, Marsa, Henkel Turyağ'da ve söz konusu teşebbüslerin distribütörlerinde yapılan yerinde incelemeler sırasında önaraştırma konusu ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal sayılabilecek herhangi bir bulgu tespit edilememiştir.

H- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında;

- 1997 ve 1998 yıllarında Unilever Tüketim Ürünleri Satış Pazarlama ve Ticaret A.Ş., Marsa KJS Sabancı Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Henkel Turyağ Türkiye Yağ Mamülatı A.Ş. ve Paksoy Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin şikayete konu kakaolu bar ve kaplamalarda kullanılan palm çekirdeği kökenli endüstriyel yağ ürünlerinde gözlenen fiyat hareketlerinde, sözkonusu teşebbüslerin fiyat artırım/indirim oranlarının ve tarihlerinin bir uyumlu eylem niteliğini taşıyabilecek özelliğe sahip olmadığı,

- Pazarın ölçeksel olarak küçüklüğü ve uluslararası rekabete açık olması, diğer endüstriyel yağlarla karşılaştırıldığında pazarlanan ürünlerin homojenlikten uzak, müşteriye yönelik özel ürünler olması nedenleriyle ilgili teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri pazar yapısının uyumlu eylem yoluyla rekabetin sınırlanması olasılığını güçleştirdiği,

- Şikayete konu teşebbüsler ve distribütörlerinde yapılan yerinde incelemelerde önaraştırma konusuna ilişkin rekabeti sınırlayıcı nitelikte herhangi bir bulguya rastlanmamış olduğu,

kanaat ve sonuçlarına ulaşılarak, adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41'inci maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.